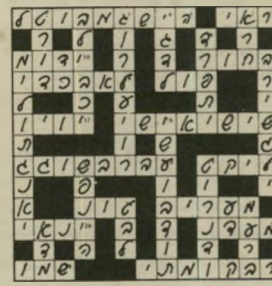

- מאזין**
- ביגמיסט כמו כלם (3);
 - סטורי לאנט" הזהו הסיפור של דולצ'ין אחרי שעשה ברוח (9);
 - לא יברח נחש כמוני (4);
 - 10 ישראל מצפה לטוב (4);
 - 13 סופר בולס שקמים? (3);
 - 14 נשק חוזר ונשק (6);
 - 15 מסתיר בגילה את הקלחת (4,4);
 - 17 יבוא בדי עמל (4);
 - 18 יגרל ויצמח גם אם יטעה (4);
 - 20 משחק כדורגל ומין בריגה (8);
 - 22 כספי התמיכה בכיס בגדה (5);
 - 24 מצא את האשה — רעלי (3);
 - 25 שריר כאדם החושב (4) ע"פ שרינה אלישר;
 - 26 יותר ויותר בנייבקר רכים (4);
 - 28 ההליטה נחושות לא לקרוא יותר עתון מנוקד (3,4);
 - 29 תכשיט הראש (3);
- מאזין**
- 2 סחר במודע (3);
 - 4 סבוי של ירושלים (4);

פתרון תשבוצפו 2577

אביגיל יאן

(המשך מעמוד 27)
לפני רגע, חולמים ולוחמים, חלוצים והולכים לפני המחנה — לך ומרעיו" המרושע של ברטנא. ואף מחלוקת גדולה עמדו ונדו רטוראקטיבית ביחס לאותה חבורה של בני העשרים-ושתיים-שלוש: כביכול תהום בין אלה שראשית שירתם בהשראת שלונסקי הרוסי ומקורביו הרוסיים והריהם "הילידים", שביצירתם, התערות טיבעית במקום — אולי גם על שום ששאבו ממקורותיו של רטוש ה"כנעני" ילד ורשה — לבין אלה שקרקע גידולם הסיפורתית ביצירה האירופית, והם "אמיגראנטים", ה"תלושים", הקוסי מופוליטיים המגונים (מעניין כי אלה הם הכינויים בהם גנזו היהודים בעידן הסטאליני)

דליה רביקוביץ טריטוריה אהובה!!

כמותה שהגורמים לה הם עניין לפסיכולוגים יותר מאשר לחוקרי סיפורות.

את שירתה העכשווית (של דליה רביקוביץ) אפשר לרמות למכונת שצמיגיה נשחקו משהו, והיא אומנם ממשכה לנסוע באותו כיוון בו החלה אז, רחוק, אבל עכשיו היא נוסעת על הג'אנטים, מוסיף ברטנא בביקורתו על המשוררת ה"אהובה" (ראה שם רשימתו). וזאת לאחר שבדיכרי פתיחתו הוא טורח לפזר שבחים רבים, כגון "היא המשוררת היחידה שאכן נתנה ביטוי לחוויות קיומיות" והיא ממשכה לתת להן ביטוי באותה עוצמה גם בשיריה החדשים. אשר לדימוי עצמו — אני סבור הייתי לתומי כי מכונת הנוסעת על הג'אנטים, מן הרין שתאבד לאימעט מ"אותה עוצמה", וכי אין זה מתקבל על הדעת שגם ישתחקו הצמיגים, כדי קריסה על הג'אנטים, וגם תישמר עוצמת הנסיעה למעשה, אין כמוכן לייחס חשיבות מוגזמת לסתירות פנימיות אלה ואחרות, כמאמר הנדון, שכן הרבה, הרבה יותר משברטנא מעוניין כאן להעריך את תרומתה ויצירתה של המשוררת, הוא מעוניין לנצל גם את ההזדמנות החדשה לעוד מסע "עליהם" על זך.

ואכן, מי שיספור את מספר הפעמים ששמו של זך מופיע ברשימתו מעשר השנים האחרונות — כולל אלה העוסקות בצידו השני של הירח —

עשוי להגיע למסקנות מאלפות, אם גם מצערות מאוד, לגבי מצבו הנפשי של מבקר זה אשר זך השתלט עליו כדבוק שהוא מתאמץ לשווא לגרשו ואינו מסוגל. יתר-על-כן, דיכרי הסילוף שהוא מפיץ בהקשר זה, במסווה ביקורת עניינית, כבר זכו להזמה והפרכה כשעתו, באותו מדור עצמו שבו הוא ממשיך לפרסם אותם (מעריב) על-ידי עמוס לוי, מי שכתב חיבור אקדמי על "דרכה של לקראת בסיפרות העברית החדשה" ואחר הוציאו לאור כמתכונת ספר (הקיבוץ המאוחד). אך לא איש כברטנא יירתע, שהרי הוא מאמין, כנראה, שאם גם אין לשקר רגליים — הנה לאמת אין זכרון. והוא חוזר על הדברים, שוב ושוב, בכל הקשר אפשרי, כאילו כעצם החזרה יש כדי להפוך כוב לדיכרי אלוהים חיים.

וכך נמשכת ומוסיפה אותה הידרדרות מוסרית שמפניה התריע חברו של ברטנא, גיורא לשם. ואם להשתמש עתה במטאפורה של המבקר עצמו לגבי רשימתו שלו, הרי שאת אמינותו, את יושרו האינטלקטואלי ואת רמתו המוסרית ניתן לדמות, אף הם, לאותה מכונת שצמיגיה נשחקו והיא ממשיכה לנסוע, אבל על הג'אנטים.

ומה תאמרו על קביעה כגון זו של ברטנא, כי "דליה רביקוביץ סגורה בתוך טריטוריה מסויימת, מעבר לה לא תלך... משוררות כמו חדרוה הרכבי או שולמית אפפל או רחל חלפי או סבינה מסג ואחרות שהחלו לכתוב אחריה כבר הגיעו פה ושם בשיריהן למקומות, שהיא כנראה לא תגיע אליהם". וזאת מפי המבקר שכאחותו שנוע עצמו שבו הוא כותב דברים אלו חותם על דברים המעניקים לה את פרס ביאליק, שבצוות השופטים שלו כיהן.

מה באמת דעתכם על הנורמה הישראלית החדשה של שופטי-פרס המפרסמים מאמרי הסתייגות על המשוררות שלהן הם מחלקים, באותו זמן עצמו, פרסים יוקרתיים?

ההיה משהו מאמין אי-פעם כי גם לידי כך נגיע?
ואם נחוצה לנו עוד הדגמה לאי-יושר מצוי — ואפשר גרוע מזה — מצד מי שהם אורחי קבע במוספים הסיפורתיים שלנו, הרי זו נמצאת לנו באינסונאציה של לשם עצמו, ברשימה על עורכרלשעבר משה דוד המופיעה בצד רשימתו הנידונה של ברטנא, לפיה נכתב שירו הירוע של נתן זך, "טליתא קומי" בעיקבות שירו של משה דוד הנושא אותו שם עצמו, לשם אומנם הכין לעצמו פתח לנסיגה בכותבו, "דומני ששירו של משה דוד קדם לשירו של זך". וזאת במקום שבו ברטנא היה בוודאי משמיט את ה"דומני", אולם פתח משותפת לנסיגה. אפילו רק רשלונת כאן, המדובר ברשלונת חמורה מצד מי שדורש מחבריו הקפדה ומוסר לעילא. הרי בירור קצר ביותר היה מעלה כי שירו של זך הופיע לראשונה בסיפרו שירים שונים (1960), ואילו שירו של דוד נרפס בסיפרו שלו מעבר חצייה (1962), כך שאפילו הופיע השיר בעיתון או בכתיבת כלשהו לפני כינוסו בספר, גם אז היה זה כטווח זמן ניכר ממועד פירסום שירו של זך. אלה מבקר, ישראל, נכון לעכשיו: פברואר-מרס 1987.

ולסיום, מובן שאיני גורס כי זך, דליה רביקוביץ או כל משורר אחר פטורים מביקורת וצריכים להיות מוגנים מפני ביקורת עויינת. שאלתי היחידה היא: הלוה ביקורת ייקראו וכזו היא רמותו של שופט פרס ביאליק?

תודה לך, דליה, מסיים ישראל פנקס את דבריו המצוטטים בנימה של התרוממות-דוח. ואני הייתי מוסיף ואומר: "תודה לך, ישראל, רשימתך מוכיחה שעדיין אפשר גם אחרת, עדיין. שמעון צמרת ■"

איתן עמיחי
הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (לזקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 5-6-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך